

SPRAWOZDANIE
z realizacji planu pracy Suwalskiego Parku Krajobrazowego na 2017 rok

Lp.	Planowane działania	czas realizacji (miesiące)	Wykonane działania
I. Ochrona przyrody i krajobrazu			
1.	Prace monitoringowe:		
a)	populacji bociana białego,	VII-VIII	skontrolowano 103 gniazda, stwierdzono 75 par bocianów, w tym 63 par z młodymi. W granicach Suwalskiego Parku Krajobrazowego skontrolowano 70 gniazd, 47 gniazd było zajętych, 94 osobniki dorosłe, 85 osobników młodych; średnia liczba młodych 1,8 młodych/parę dorosłych i 2,2 młodych/ parę dorosłych, która wyprowadziła lęg;
b)	miejsc hibernacji nietoperzy,	II	skontrolowano 21 piwnic ziemianek (11 na terenie SPK), we wszystkich zimowało od 1 do 21 osobników nietoperzy. Łącznie stwierdzono zimowanie 192 nietoperzy należących do 5 gatunków: nocek rudy (74 os. łącznie / 49 os. na terenie SPK), mroczek pozłocisty (32/24 os.), gacek brunatny (47/23 os.), mopek (25/11 os.), nocek Natterera (10/2 os.) oraz 4 os. nieoznakowane;
c)	widzialność krążka Secchiego w wybranych jeziorach SPK (m.in. Hańcza, Szurpiły, Jaczno)	III - X	badania prowadzono latem w każdym jeziorze w minimum 3 punktach, dla każdego jeziora podano widzialność minimalną i maksymalną w metrach: jez. Hańcza 7-8; jez. Jaczno 2,5-4; jez. Szurpiły 1,5-2
2.	Inwentaryzacje przyrodnicze wybranych gatunków zwierząt z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej	IV-IX	Inwentaryzacją objęto derkacza: stwierdzono 6 terytorialnych samców, najatrakcyjniejsze dla gatunku są łąki w dolinie górnej Szeszupy.
3.	Organizowanie działań związanych z czynną ochroną przyrody na terenie rezerwatów "Głazowisko Bachanowo nad Czarną Hańczą" i "Rutka" oraz na terenie użytku ekologicznego jez. Purwin	IV-XI	Na terenie rezerwatów: "Głazowisko Bachanowo nad Czarną Hańczą" i "Rutka" prowadzony był ekstensywny wypas bydła. W rezerwacie "Głazowisko Bachanowo" wypas prowadzili właściciele gruntu, w "Rutce" dzierzawca, tj. Stowarzyszenie Miłośników SPK "Kraina Hańczy". Przeprowadzono monitoring użytku ekologicznego jez. Purwin; w bieżącym roku użytek nie wymagał koszenia; zgodnie z zaleceniami botaników koszenie wykonuje się co 2-3 lata.
4.	Organizowanie działań związanych z usuwaniem z SPK gatunków obcych roślin inwazyjnych.	V - X	Wykaszenie barszczu Sosnowskiego w miejscowości Wodziłki i Sidory.
5.	Kontynuacja współpracy z Zakładem Energetycznym, ochrona gniazd bociana białego na słupach linii energetycznych, montowanie platform.	X-XI	W 2017 r. Zakład zamontował platformy na wszystkich słupach zgłoszonych przez SPK w 2016 roku; jesienią SPK zgłosił 6 nowych słupów energetycznych na terenie parku i w okolicy, na których bociany założyły nowe gniazda oraz 2 słupy transformatorów do zamontowania systemu "anty-ptak" uniemożliwiających siadanie.

6.	Opieka nad zwierzętami wymagającymi leczenia, odłow i przekazywanie do azylu dla dzikich zwierząt.	I-XII	Przeprowadzono 3 interwencje, odłowiono rannego łabędzia niemego, drozda oraz bociana białego. Wszystkie ptaki przewieziono do ośrodka rehabilitacji dzikich zwierząt.
7.	Bieżący przegląd stanu oznakowania granic Parku oraz obiektów prawnie chronionych (pomniki przyrody, rezerwaty, użytki ekologiczne) na terenie Parku. Uzupełnianie braków lub zgłaszanie organom nadzorującym obiekty chronione.	V-X	W ciągu sezonu dokonywano przeglądu oraz uzupełniano oznakowania turystycznego (czarny szlak) na szlakach, ścieżkach poznawczych (Doliną Czarnej Hańczy) i rezerwatach przyrody SPK.
8.	Udział w postępowaniach administracyjnych związanych z wydawaniem decyzji na wycinkę drzew na gruntach miasta Suwałki.	I-XII	<p>W ramach postępowań administracyjnych związanych z wydawaniem zezwoleń na usunięcie drzew i krzewów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wpłynęło 38 wniosków o wydanie zezwolenia na usunięcie drzew/krzewów, 6 wniosków o zmianę decyzji i 1 odwołanie od decyzji. • Wszczęto z urzędu 1 postępowanie w sprawie wygaszenia decyzji w związku z niewykonaniem decyzji przez podmiot uprawniony i 2 postępowania w sprawie umorzenia opłat za usunięcie drzew nałożonych w decyzjach Prezydenta Miasta Suwałk. • Wydano 2 decyzje o umorzeniu opłaty za usunięcie drzew/krzewów, 6 decyzji zmieniających decyzje, 1 decyzję wygaszającą i 38 decyzji rozstrzygających wnioski o wydanie zezwolenia na usunięcie drzew/krzewów (35 do postępowań rozpoczętych w 2017 r. i 3 do postępowań wszczętych w 2016 r.) • Opłatę za usunięcie drzew naliczono w 8 decyzjach (w 6 za wszystkie usuwane drzewa, w 2 za część drzew), we wszystkich termin wniesienia opłaty odroczone na okres 3 lat od dnia upływu terminu na wykonanie nasadzeń zastępczych. • W 32 decyzjach wydano zezwolenie na usunięcie drzew/krzewów (w 15 na wszystkie wnioskowane drzewa/krzewy, w 17 na część drzew/krzewów) • W 18 decyzjach odmówiono zgody na usunięcie drzew (w 6 w całości, w 12 w części decyzji). • W 7 decyzjach umorzono w części postępowanie. • W 2 sprawach wezwano wnioskodawcę do wystąpienia do RDOŚ o zezwolenie na odstępstwo od zakazów w stosunku do gatunków chronionych i zawieszono postępowanie do czasu rozstrzygnięcia zagadnienia wstępnego. • Łącznie wydano zezwolenia na usunięcie 151 drzew i 785 m² krzewów, oraz odmówiono zgody na wycinkę 50 drzew. • W 27 decyzjach zobowiązano wnioskodawcę do wykonania nasadzeń zastępczych. • Do rozpatrzenia innym organom zgodnie z kompetencjami przekazano 1 wniosek.
9.	Prowadzenie ewidencji oraz gromadzenie informacji na temat gatunków roślin i zwierząt występujących na terenie SPK, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków chronionych	I-XII	Stałe i bieżące uzupełnianie informacji o obserwacje własne oraz materiały opublikowane

II. Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń parku			
1.	Patrolowanie terenu Parku i otuliny w celu identyfikacji i oceny potencjalnych zagrożeń, w tym pod kątem przestrzegania zapisów planu ochrony Parku oraz innych przepisów z zakresu ochrony środowiska (m.in. gospodarki odpadami, utrzymania porządku, pozyskiwania kopalin, nawożenia gnojowicą, odprowadzania ścieków bytowych).	I-XII	Straż na bieżąco patrolowała teren Parku i otuliny w celu identyfikacji i oceny potencjalnych zagrożeń, w tym pod kątem przestrzegania zapisów planu ochrony Parku oraz innych przepisów z zakresu ochrony środowiska, m.in. gospodarki odpadami, utrzymania porządku (straż na bieżąco oczyszczała kosze ustawione przy obiektach turystycznych w Starej Hańczy, przy rezerwacie "Rutka" i "Głazowisko Bachanowo", w Turtulu, przy Górze Cisowej) oraz porzucone przy drogach), straż nie stwierdziła nielegalnego pozyskania kopalin na terenie SPK, niezgodnego z przepisami nawożenia gnojowicą i odprowadzania ścieków bytowych.
2.	Współpraca i współdziałanie z organami administracji państwowej (m.in. RDOŚ, WIOŚ, Policją, Inspektorem Nadzoru Budowlanego) w zakresie przestrzegania zakazów obowiązujących na terenie Parku	I-XII	Współpraca przy opiniowaniu projektów decyzji o warunkach zabudowy z RDOŚ w Suwałkach. Zgłoszenie 1 samowoli budowlanej do Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w Suwałkach. 1 odwołanie od decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu złożone do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Suwałkach.
3.	Kontrola i uzupełnienie oznakowania i zabezpieczeniu terenów, obiektów i urządzeń przeznaczonych do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji na obszarach wodnych zarządzanych przez Park.	V	Na bieżąco kontrolowano stan oznakowania i zabezpieczenia terenów, obiektów i urządzeń przeznaczonych do pływania, kąpania się, uprawiania sportu i rekreacji na obszarach wodnych zarządzanych przez Park. Uzupełnienie oznakowania w Turtulu, Starej Hańczy i Błaskowiznie.
III. Ochrona wartości historycznych i kulturowych			
1.	Współpraca z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków oraz z innymi jednostkami upowszechniającymi wartości historyczno-kulturowe obszaru Parku w zakresie ochrony obiektów istotnych dla kultury i tradycji regionu.	I-XII	Współpraca z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków związana z zagospodarowaniem turystycznym zabytkowego parku podworskiego w Starej Hańczy (wycinka i usuwanie wywrotów parkowych drzew zagrażających bezpieczeństwu ludzi przebywających w parku).
2.	Prowadzenie ewidencji oraz gromadzenie informacji na temat obiektów cennych pod względem kulturowym i historycznym.	I-XII	Park na bieżąco prowadzi ewidencję oraz gromadzenie informacji na temat obiektów cennych pod względem kulturowym i historycznym.
3.	Inicjowanie i organizowanie prac związanych z ochroną i zagospodarowaniem turystycznym obiektów cennych pod względem kulturowym.	I-XII	Monitorowanie i organizowanie prac w objętym ochroną konserwatorską parku podworskim w Starej Hańczy. W ramach prac mających na celu udostępnienie parku turystom, przeprowadzono koszenia i usuwanie martwych drzew zagrażających bezpieczeństwu.
4.	Utrzymanie efektu ekologicznego i rzeczowego w Starej Hańczy w ramach projektu „Renowacja zabytkowego parku podworskiego w Starej Hańczy”. Regularne wykaszanie i udrażnianie ciągów komunikacyjnych w części parku podworskiego.	I-II	W ramach projektu „Renowacja zabytkowego parku podworskiego w Starej Hańczy” wykonano prace mające na celu utrzymanie efektu ekologicznego, poprzez regularne wykaszanie i odkrzaczanie parku w Starej Hańczy. Na bieżąco udrażniano ciągi komunikacyjne udostępniając część parku dla turystów.

5. Organizacja międzyszkolnego konkursu wiedzy pt., „Dzieje i dziedzictwo kulturowe SPK i północno-wschodniej Suwalszczyzny” dla uczniów klas V-VI SP;	II-IV	Zorganizowano międzyszkolny konkurs wiedzy pt. „Dzieje i dziedzictwo kulturowe SPK i północno-wschodniej Suwalszczyzny” dla uczniów klas V-VI SP. W konkursie wzięło udział 49 uczniów ze szkół : w Wiżajnach, Rutce-Tartak i Jeleniewie.
--	-------	--

IV. Działalność edukacyjna

1. Organizacja:		
a) XVI edycji ogólnopolskiego konkursu wiedzy przyrodniczej „Poznajemy parki krajobrazowe Polski” – etap III (parkowy) dla uczniów szkół gimnazjalnych;	I	III etap XVI edycji ogólnopolskiego konkursu wiedzy przyrodniczej „Poznajemy parki krajobrazowe Polski” , w którym uczestniczyli uczniowie z trzech szkół gimnazjalnych: z Wiżajn, Przerośli i Rutki-Tartak. Do I etapu konkursu przystąpiło 33 uczniów , natomiast w III etapie rywalizowały ze sobą trzy drużyny czteroosobowe - reprezentacje poszczególnych szkół.
b) międzyszkolnego konkursu wiedzy o SPK pt. „Poznaj swoją małą ojczyznę” dla uczniów suwalskich szkół gimnazjalnych	IV-V	W konkursie uczestniczyło 99 uczniów z 5 gimnazjów. Nagrodą w konkursie była wycieczka po najpiękniejszych miejscach Suwalskiego Parku Krajobrazowego.
c) współorganizacja wspólnie z Białowieskim PN kolejnej edycji Wojewódzkiego Konkursu Wiedzy Ekologicznej „Różnorodność biologiczna i formy ochrony przyrody w Polsce” (realizacja uzależniona od pozyskania środków finansowych przez BPN)	VIII-XI	Konkurs skierowany był do uczniów szkół gimnazjalnych z terenu województwa podlaskiego. W finale uczestniczyło 54 uczestników reprezentujących ponad 20 miast i miejscowości Podlasia.
d) międzyszkolnego konkursu literackiego pt. „Przyrodnicze rymowanie-otaczającego świata poznawanie-leśne ssaki ” dla uczniów klas V-VI SP;	III-IV	Zadaniem uczestników było przygotowanie krótkiego wiersza rymowanego na temat wybranego leśnego ssaka. W konkursie uczestniczyło 27 uczniów ze szkół w Rutce-Tartak, Pawłówce, Jeleniewie i Wiżajn. Wyłoniono trzech laureatów i wyróżniono 11 wierszy.
e) międzyszkolnego konkursu plastycznego pt. „Ssaki naszych lasów” dla uczniów klas „0” – IV SP. Przygotowanie pokonkursowej wystawy prac plastycznych;	III-IV	Zadaniem uczestników było przygotowanie pracy plastycznej dowolną techniką. Na konkurs wpłynęły 194 prace z pięciu szkół podstawowych z terenu SPK: w Wiżajnach, Rutce-Tartak, Jeleniewie, Pawłówce i Przerośli. W kategorii 0-II nagrodzono 9 laureatów, a w kategorii III-IV 3 laureatów, wyróżniono 29 prac.
f) VII edycja międzyszkolnego konkursu na strój ekologiczny z surowców wtórnych połączonego z konkursem wiedzy nt. odpadów pn. „Bądź EKO - Bądź TRENDY” dla uczniów SP;	V-VI	Zadaniem uczestników było przygotowanie dowolnych strojów np. wieczorowych, dziennych, abstrakcyjnych wykonanych z dowolnych materiałów wtórnych. Dodatkowo, uczestnicy odpowiadali na dwa wylosowane pytania dotyczące odpadów. W konkursie uczestniczyło 25 osób ze szkół w Wiżajnach i Rutce-Tartak. W kategorii klas 0-III wyłoniono 6 laureatów, w kategorii klas IV-VI 3 laureatów.
g) VII edycji międzyszkolnego konkursu plastycznego na projekt ekologicznej kartki świątecznej o tematyce bożonarodzeniowej i noworocznej pt. „Moja kartka świąteczna ” dla uczniów przedszkoli i klas „0”- III SP;	XI-XII	Zadaniem uczestników było przygotowanie kartek bożonarodzeniowych dowolną techniką z wykorzystaniem surowców wtórnych. Na konkurs nadesłano 158 prac z pięciu szkół podstawowych z terenu SPK. W kategorii klas 0-I wyłoniono 8 laureatów, w kategorii klas II-III wyłoniono 8 laureatów oraz wyróżniono 19 prac.

2.	Edukacja dzieci i młodzieży:		
a)	organizowanie i prowadzenie zajęć „Zielonej szkoły w Turtulu”;	I-XII	W 2017 r. SPK prowadził zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży w ramach "Zielonej szkoły w Turtulu" w zakresie ochrony środowiska, ekologii, geologii, geomorfologii, historii i kultury regionu. Z zajęć skorzystało 4546 osób.
b)	organizacja warsztatów edukacyjnych "Tajemnice ssaków leśnych" dla uczniów SP z terenu SPK i otuliny oraz miasta Suwałki;	III-V	Zorganizowano warsztaty edukacyjne pn. "Tajemnice ssaków leśnych" dla uczniów SP z terenu SPK, otuliny oraz miasta Suwałki. W warsztatach uczestniczyło 229 uczniów .
c)	organizacja dwudniowych warsztatów dla uczniów szkół podstawowych z terenu SPK i otuliny, w trakcie których odbędą się zajęcia ceramiczne, pszczelarskie, tkackie oraz etnograficzne (organizacja uzależniona od pozyskania środków finansowych);	IV-V	Warsztaty nie odbyły się ze względu na brak środków finansowych. Zadanie nie uzyskało dofinansowania.
d)	organizacja wycieczki krajoznawczej po terenie SPK dla laureatów konkursu wiedzy o Parku pt. "Poznaj swoją małą ojczyznę" (realizacja uzależniona od pozyskania środków finansowych)	V-VI	Wycieczkę zorganizowano, wzięło w niej udział 50 osób .
e)	organizacja zajęć pn. „Zimowe spotkania z SPK” dla dzieci i młodzieży z terenu Parku i okolicy w okresie ferii zimowych;	I-II	W zajęciach uczestniczyło 70 uczniów ze szkoły podstawowej w Rutce-Tartak, Wizajnach, Poddubówku oraz SP nr 10 w Suwałkach.
f)	popularyzacja wiedzy o Parku wśród uczniów różnych typów szkół spoza Parku.	I-XII	Zorganizowano zajęcia wyjazdowe w SP nr 7 w Suwałkach, w SP nr 10 w Suwałkach, dla grupy dzieci i młodzieży przebywającej na zielonej szkole w Ośrodku Maniówka w Nowej Wsi, dla uczniów i nauczycieli uczestniczących w ogólnopolskiej Olimpiadzie Geograficznej w Suwałkach oraz dla nauczycieli z Centrum Edukacji w Białymstoku. Tematyka zajęć dotyczyła walorów przyrodniczo-krajobrazowych SPK oraz zwierząt i roślin związanych ze środowiskiem wodnym. W zajęciach wzięło udział 326 osób .
3.	Organizacja i udział w akcjach i imprezach związanych z kalendarzem ekologicznym, m.in.:		
a)	Dnia Ziemi (22 kwietnia) – impreza plenerowa dla dzieci i młodzieży,	IV	Zorganizowano Dzień Ziemi - imprezę plenerową w siedzibie SPK w Turtulu, w trakcie której nastąpiło m.in. rozstrzygnięcie wcześniej ogłoszonych konkursów: literackiego "Przyrodnicze rymowanie otaczającego świata poznawanie - leśne ssaki" i plastycznego "Ssaki naszych lasów". W czasie imprezy można było również zwiedzić pokonkursową wystawę prac plastycznych, a także przespacerować się ścieżką poznawczą "Doliną Czarnej Hańczy". Impreza zakończyła się wspólnym spotkaniem przy ognisku, w którym uczestniczyło 25 osób .
b)	Światowego Dnia Ochrony Środowiska (5 czerwca) - impreza plenerowa dla dzieci i młodzieży (rozstrzygnięcie konkursu na strój ekologiczny);	V-VI	14 czerwca br. w siedzibie SPK w Turtulu zorganizowano obchody Światowego Dnia Ochrony Środowiska, podczas których nastąpiło rozstrzygnięcie wcześniej ogłoszonego konkursu na projekt i wykonanie stroju ekologicznego z surowców wtórnych pn. "Bądź EKO-Bądź TRENDY". W imprezie plenerowej wzięło udział 25 osób .

c)	akcja „Sprzątanie Świata – Polska 2017” – tygodniowe porządkowanie ścieżek edukacyjnych i szlaków turystycznych,	IX-X	Zorganizowano akcję <i>"Sprzątanie Świata-Polska 2017"</i> , w dn. 25-29.09.2017 r., pod hasłem <i>"Nie ma śmieci - są surowce"</i> . W akcji wzięli udział uczniowie ze: SP w Wizajnach, SP w Rutce-Tartak, SP w Pawłowie, SP w Filipowie, SP w Przebrodzie, SP nr 11 i nr 5 w Suwałkach oraz Gimnazjum w Krasnopolu. W sumie w akcji wzięło udział 235 uczniów . Uporzędkowano 61 km szlaków turystycznych i ścieżek poznawczych SPK. Spotkanie podsumowujące akcję odbyło się 29 września br. w siedzibie SPK w Turtulu, w czasie którego dzieci i młodzież uczestniczyła w licznych zabawach i konkursach.
d)	Europejski Dzień bez Samochodu (Rowerowe Sprzątanie Świata),	IX-X	W ramach obchodów Europejskiego Dnia bez Samochodu zorganizowano <i>"Rowerowe Sprzątanie Świata"</i> , czyli rajd rowerowy po terenie SPK połączony ze sprzątaniem szlaków rowerowych Parku. W rajdzie uczestniczyło 16 osób . Byli to uczniowie klas gimnazjalnych ze szkół w Wizajnach i Rutce-Tartak.
4.	Informowanie o przepisach ochrony środowiska i przyrody:		
a)	informowanie zainteresowanych o przepisach związanych z lokalizacją nowych obiektów budowlanych na terenie Parku oraz architekturą	I-XII	Na bieżąco i w zależności od potrzeb Park informował zainteresowanych o przepisach związanych z lokalizacją nowych obiektów budowlanych na terenie Parku oraz architekturą regionalną Suwalszczyzny. Zainteresowanym przekazywano ulotkę na temat zasad lokalizacji i przepisów dotyczących budownictwa.
b)	informowanie zainteresowanych o przepisach związanych z funkcjonowaniem parku krajobrazowego.	I-XII	Na bieżąco i w zależności od potrzeb Park informował o przepisach związanych z funkcjonowaniem parku krajobrazowego.
5.	Działalność wydawnicza Parku:		
a)	Wydanie publikacji pokonferencyjnej upamiętniającej jubileusz 40 lat SPK	I-III	W pierwszym kwartale 2017 r. ukazała się publikacja pokonferencyjna z okazji jubileuszu 40 lat SPK (1 tys. egz.). Publikacja dofinansowana ze środków WFOŚiGW w Białymstoku
b)	opracowywanie materiałów informacyjnych, kart pracy oraz prezentacji multimedialnych na potrzeby realizowanych zadań z zakresu edukacji.	I-XII	Opracowano i przygotowano prezentacje multimedialne oraz karty pracy do zajęć o następującej tematyce: "Tajemnice ssaków leśnych", "Jezioro zimą - czyli o tym co dzieje się zimą pod lodem", "Zwierzęta i rośliny środowisk wodnych", "Upcykling - czyli coś z niczego".
c)	przygotowywanie tekstów do publikacji popularyzujących walory Parku.	I-XII	Przygotowano materiały merytoryczne do publikacji pokonferencyjnej z okazji 40 lat SPK oraz przewodnika do ścieżki edukacyjnej "Opowieści Turtula"
d)	aktualizowanie i zarządzanie treścią oficjalnej strony parku www.spk.org.pl	I-XII	Na bieżąco aktualizowano treści strony parku www.spk.org.pl , m.in. poprzez zamieszczanie relacji z bieżącymi wydarzeniami, wzbogacanie galerii zdjęć, aktualizowanie informacji.
e)	Wydanie przewodnika do ścieżki "Opowieści Turtula" (realizacja uzależniona od pozyskania środków).	I-XII	Wydanie przewodnika do ścieżki "Opowieści Turtula" (1 tys. jęz. polski, 0,5 tys. jęz. ang.) ze środków Województwa Podlaskiego i WFOŚiGW w Białymstoku
f)	wydanie książeczki edukacyjnej <i>"Leśne ssaki SPK"</i> (realizacja zadania uzależniona od pozyskanych środków finansowych)	II-IX	Wydano książeczkę edukacyjną "Lesne ssaki SPK" (1 tys. egzemplarzy), w której zawarte zostały ogólne informacje o ssakach, opisy i zdjęcia wybranych gatunków leśnych ssaków występujących na terenie SPK, a także informacje o gatunkach inwazyjnych. W książeczce znalazła się również czarno-biała wkładka pn. "Kącik młodego przyrodnika", gdzie umieszczone zostały zadania do samodzielnego wykonania w postaci zagadek, dobermanek i krzyżówek. Książeczka została wydana w ramach projektu "Tajemnice ssaków leśnych - edukacja dzieci i młodzieży z terenu SPK i otuliny" dofinansowanego przez WFOŚiGW w Białymstoku.

6.	Gromadzenie i udostępnianie opracowań i publikacji poświęconych wartościom przyrodniczym, krajobrazowym, historycznym, kulturowym SPK	I-XII	Na bieżąco gromadzono i udostępniano opracowania i publikacje poświęcone wartościom przyrodniczym, krajobrazowym, historycznym i kulturowym SPK.
----	---	-------	--

V. Działalność w zakresie turystyki, rekreacji i promocji

1.	Działalność informacyjna i promocyjna Parku:		
a)	obsługa grup wycieczkowych i turystów indywidualnych - przewodnictwo wycieczek autokarowych po Parku, oprowadzanie po wystawach czasowych, Izbie Regionalnej i po ścieżkach edukacyjno-przyrodniczych,	I-XII	W ramach obsługi wycieczek autokarowych i terenowych po ścieżkach edukacyjno-przyrodniczych (poza działalnością Zielonej Szkoły w Turtulu) obsłużono 289 osób.
b)	obsługa punktu informacji turystycznej w siedzibie Parku oraz prowadzenie statystyki ruchu turystycznego,	I-XII	Punkt informacji turystycznej przy siedzibie Parku w sezonie letnim (VII-VIII) prowadzono 7 dni w tygodniu (pn.-pt. 8.00 - 19.00, soboty i niedziele 11.00 - 18.00), a w ciągu roku w ramach godzin pracy SPK. W 2017 roku udzielono informacji 3427 osobom, w tym 280 turystom z zagranicy stanowiącym 8,17% ogółu odwiedzających. Wedle punktu pomiarowego w okolicy siedziby Parku zarejestrowano 22 133 osoby.
c)	gromadzenie i aktualizowanie danych dotyczących turystyki pobytowej oraz ich rozpropagowanie na stronie internetowej Parku i na profilu fb oraz w wydawanych informatorach,	I-XII	Na bieżąco gromadzono i aktualizowano dane dotyczące turystyki pobytowej oraz rozpropagowywano je na stronie internetowej Parku i na profilu fb oraz w wydawanych informatorach,
d)	przekazywanie materiałów promocyjnych Parku na targi i imprezy turystyczne.	I-XII	Przekazano materiały promocyjne Parku na następujące targi i imprezy turystyczne: Międzynarodowe Targi Turystyczne ADVENTURE w Wilnie (19-22.01.2017), 21. Targi Turystyki i Wypoczynku LATO 2017 w Warszawie (21-23.04.2017), Targi turystyczne "Atrakcje Regionów" w Chorzowie (02-04.06.2017), Piknik bez granic - Transgraniczna majówka w Kanale Augustowskim (29.04.2017), Suwałki Blues Festival (7-08.07.2017), Piknik Rowerowy w Suwalsko-Augustowskim Królestwie Rowerowym Green Velo (09.09.2017) Mistrzostwa Europy w kat. Open w narciarstwie wodnym (15-17.09.2017) "Sąsiedzi przy stole" (10.09.2017).
2.	Organizacja i udział w akcjach i imprezach promujących Park, ochronę środowiska oraz lokalną historię i kulturę:		
a)	udział w krajowych targach turystycznych,	I-XII	Przekazano materiały i gadzety promocyjne Parku do Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach w celu dystrybucji na stoisku promocyjnym Urzędu Miasta Suwałki i Suwalskiej Organizacji Turystycznej: Międzynarodowe Targi Turystyczne ADVENTURE w Wilnie (19-22.01.2017), Targi turystyczne "Atrakcje Regionów" w Chorzowie (02-04.06.2017), 21. Targi Turystyki i Wypoczynku LATO 2017 w Warszawie (21-23.04.2017).
b)	udział w imprezach poświęconych tematyce turystyczno-edukacyjnej,	I-XII	Udział w imprezach poświęconych tematyce turystyczno-edukacyjnej: Światowy Dzień Ochrony Środowiska w Białymstoku (3.06.2017 r.), Dzień Dziecka w Suwałkach (4.06.2017 r.), Jarmark Kamedulski podczas Dni Suwałk (5.08.2017 r.)

c)	organizacja Nocy Świętojańskiej w Turtulu,	VI	23 czerwca 2017r. zorganizowano "Noc Świętojańską w Turtulu" z udziałem ludowych i folkowych zespołów muzycznych. Ogromnym powodzeniem cieszył się występ grupy rekonstrukcyjnej "Bractwo Jaćwieskie" - pokaz walk i broni najstarszych mieszkańców Suwalszczyzny. Do tańca przygrywały zespoły ludowe i folkowe "Alna" z Puńska, "Przeroślaki", "Chłopcy z Nowoszysek", a "Niemoralna Propozycja" z Hajnówki dodała do całości szczypty Rock'a. Udany wieczór zakończył taniec z ogniem w wykonaniu grupy "GORE - Ogień i Taniec".
d)	organizacja rajdu pieszego po SPK dla mieszkańców Suwałk i osób zainteresowanych (realizacja zadania uzależniona od pozyskania środków finansowych),	VI	W ramach obchodów Nocy Świętojańskiej w Turtulu zorganizowano rajd pieszy dla 48 mieszkańców Suwałk pod hasłem "Świętojańska Wędrówka", który odbył się pod opieką przewodnika z Suwalskiego Parku Krajobrazowego. Tematem przewodnim rajdu było jezioro Jaczno. Trasa wędrówki żółtą ścieżką poznawczą wokół tego jeziora, rozpoczynającą się i kończącą w Smolnikach. Po drodze uczestnicy dowiedzieli się o geomorfologii, bogactwie przyrodniczym jeziora Jaczno i Suwalskiego Parku Krajobrazowego. Jednym z przystanków na trasie był stary młyn na rzece Jacznówce. Organizacja rajdu sfinansowana została przez Stowarzyszenie Miłośników SPK "Kraina Hańczy".
e)	organizacja wycieczki rowerowej trasą "Wokół jeziora Hańcza" dla mieszkańców Suwałk w ramach zadania "Suwalska turystyczna rodzinka poznaje Suwalski Park Krajobrazowy" (realizacja uzależniona od pozyskania środków finansowych),	VII-VIII	W ramach zadania dofinansowanego przez Urząd Miasta Suwałki zorganizowano wycieczkę rowerową (15.07.2017 r.) pod opieką przewodnika z Suwalskiego Parku Krajobrazowego, która przebiegała zgodnie z trasą rowerową "Wokół jeziora Hańcza" (ok. 22 km). W trakcie wycieczki rowerowej uczestnicy mieli okazję zwiedzić: - Głazowisko Bachanowo nad Czarną Hańczą, poznać jego historię oraz przejść kładką do rzeki Czarnej Hańczy, której dno stanowi jeden z tarasów głazowiska; - Starą Hańczę gdzie przewodnik przybliżył historię dworu i parku podworskiego, zaprowadził grupę nad rzekę Czarną Hańczę oraz miejsce, w którym wpływa ona do jeziora Hańcza. W tym miejscu też przybliżono najważniejsze fakty dotyczące najgłębszego jeziora w Polsce; - Wodziłki, wieś założoną przez staroobrzedowców, gdzie przewodnik opowiedział ich historię oraz pokazał świątynię staroobrzedowców - molennę;
f)	organizacja wycieczki pieszej po terenie SPK dla mieszkańców Suwałk w ramach zadania "Suwalska turystyczna rodzinka poznaje Suwalski Park Krajobrazowy" (realizacja uzależniona od pozyskanych środków finansowych),	VII-VIII	W ramach zadania dofinansowanego przez Urząd Miasta Suwałki zorganizowano wycieczkę pieszą (19.08.2017 r.) pod opieką przewodnika z SPK, która przebiegała ścieżką poznawczą "Doliną Czarnej Hańczy" oraz fragmentem niebieskiego szlaku pieszego (ok. 10 km). Efektem tych działań była popularyzacja wśród mieszkańców Suwałk walorów historyczno-kulturowych i przyrodniczo-krajobrazowych najstarszego parku krajobrazowego w Polsce oraz zachęcenie mieszkańców Suwałk do aktywnego wypoczynku połączonego z możliwością poszerzenia wiedzy na temat SPK. W trakcie wycieczki pieszej uczestnicy mieli okazję przejść ścieżką poznawczą "Doliną Czarnej Hańczy" gdzie obserwowali oz turtulski, staw turtulski, dolinę zawieszoną "Gaciska", były zakład przerobu kamienia, rzekę Czarną Hańczę, jezioro Hańczę. Idąc fragmentem niebieskiego szlaku grupa zwiedziła Wodziłki - wieś założoną przez staroobrzedowców, gdzie przewodnik opowiedział ich historię oraz pokazał molennę, a na końcu ścieżkę poznawczą "Opowieści Turtula" przy siedzibie SPK, gdzie przewodnik opowiedział o zwierzętach i roślinach związanych z obszarami wodno-błotnymi SPK.

g)	„Dzień otwarty w SPK” - organizacja gry terenowej połączonej z aktywnym wypoczynkiem i poznawaniem SPK,	VII	W ramach zadania dofinansowanego przez Urząd Miasta Suwałki oraz Województwo Podlaskie zorganizowano grę terenową (29.07.2017 r.) w formie rodzinnego poznawania SPK poprzez wędrowkę z mapą i rozwiązywanie zadań napotykanym na trasie. W grze terenowej udział brały przede wszystkim drużyny składające się z rodzin z dziećmi. Forma zdobywania punktów za poprawne wykonanie zadań lub odpowiedzi na pytania podobała się szczególnie najmłodszym, którzy chętnie maszerowali, nawet na 7 kilometrowej trasie. Wyznaczone trasy prowadziły przez atrakcyjne miejsca w Parku, a za poprawne wykonanie zadania drużyna otrzymywała drobny upominek. W sumie w zabawie udział wzięło około 100 osób.
h)	organizacja dwóch trzydniowych obozów połączonych z warsztatami i zadaniami animacyjnymi dla dzieci szkół podstawowych (V-VI klasa) w ramach zadania "Przygoda z kulturą na Suwalszczyźnie" (realizacja uzależniona od pozyskanych środków finansowych),	IV-VII	Nie uzyskano dofinansowania.
3.	Wydanie wrywanej mapki z opisami najważniejszych atrakcji SPK	I-XII	W 2017 roku rozpoczęto prace nad wydaniem wrywanej mapki z opisami najważniejszych atrakcji SPK.
4.	Współpraca z samorządami, organizacjami, instytucjami i punktami informacji turystycznej działającymi na rzecz rozwoju turystyki w regionie.	I-XII	<p>Współpraca z Generalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w zakresie sporządzenia "Informacji nt. współpracy branży turystycznej z Lasami Państwowymi, dyrekcjami parków narodowych i krajobrazowych w aspekcie rozwoju turystyki w Polsce"</p> <p>Współpraca z Urzędem Marszałkowskim Województwa Podlaskiego przy przygotowywaniu informatora Europejskich Dni Dziedzictwa 2017.</p> <p>Współpraca z Urzędem Miejskim w Suwałkach przy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowywaniu gazetki turystycznej na Lato 2017 • aktualizacji folderu "Suwałki turystycznie" <p>Współpraca z Gminą Rutka-Tartak w zakresie udostępnienia informacji dotyczących ruchu turystycznego w roku 2016 na potrzeby zrealizowanego przez Gminę projektu pn. "Dolina przygód nad Szeszupą".</p> <ul style="list-style-type: none"> • współpraca z Zespołem Szkół Sióstr Salezjanek im. Jana Pawła II w Suwałkach przy realizacji Międzyszkolnego Konkursu wiedzy o Suwałkach i Suwalszczyźnie - przekazanie materiałów promocyjnych • współpraca ze Szkołą Podstawową nr 5 im. Alfreda Wierusz-Kowalskiego w Suwałkach przy organizacji kiermaszu charytatywnego - przekazanie materiałów promocyjnych • współpraca z Zespołem Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego przy organizacji Szkolnego Dnia Krajobrazu 2017 - przekazanie materiałów promocyjnych • współpraca z Akademią Górniczo-Hutniczą, Wydział Geologii, Geofizyki i Ochrony Środowiska, Katedra Geologii ogólnej i Geoturystyki w Krakowie - udostępnienie studentce materiałów potrzebnych do przygotowania pracy magisterskiej pt. "Propozycja szlaku geoturystycznego po wybranych obiektach Suwalskiego Parku Krajobrazowego"

<ul style="list-style-type: none"> • współpraca ze Stowarzyszeniem Kultury Fizycznej "Aktywni" z Wieliczek przy realizacji imprezy "PREDATHLON - Turtul 2017" • współpraca ze Związkiem Dużych Rodzin Trzy Plus przy realizacji Programu Karta Dużej Rodziny - kontynuacja współpracy • współpraca z Augustowską Organizacją Turystyczną przy przygotowywaniu Informatora Turystycznego "Z biegiem Kanału Augustowskiego" • współpraca z Sektorową Radą ds. Kompetencji w Turystyce w ramach rozwoju kapitału intelektualnego w turystyce - wypełnienie i przesłanie ankiety
<ul style="list-style-type: none"> • współpraca z Suwalskim Ośrodkiem Kultury przy opracowywaniu katalogu "Muszelki Wigier" - udostępnienie zdjęcia z terenu SPK • współpraca z Miejsko Gminnym Ośrodkiem Kultury w Drohiczynie przy promocji imprezy turystycznej - Spływu Kajakowego na rzece Bug pn. 500 KAJAKÓW - udostępnienie materiałów w Punkcie Informacji Turystycznej przy SPK • współpraca z Muzeum Historii Polski przy promocji akcji "Małe Wielkie Historie" - udostępnienie materiałów w Punkcie Informacji Turystycznej przy SPK • współpraca ze Środowiskowym Domem Samopomocy w Lipniaku przy organizacji Festynu "Schizofrenia - Otwórzcie Drzwi" - przekazanie materiałów promocyjnych
<p>Współpraca z PROT:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przy przygotowaniu Katalogu ofert na Majówkę 2017 - przekazanie propozycji SPK do katalogu • przy organizacji wizyty studyjnej dziennikarzy z Hiszpanii - oprowadzenie dziennikarzy po terenie SPK • przy przygotowywaniu publikacji pn. "Podlaskie na weekend" - udzielenie pozwolenia na wykonywanie zdjęć lotniczych z drona na terenie SPK • udostępnienie informacji o ruchu turystycznym na terenie SPK w 2017 roku • zgłoszenie materiałów promocyjnych o Suwalskim Parku Krajobrazowym (Aktywny wypoczynek, Atrakcje Suwalskiego Parku Krajobrazowego, Suwałki Landscape Park Attractions) do II Konkursu Na "Najlepsze Wydawnictwa Turystyczne Województwa Podlaskiego 2016"
<p>Współpraca z SOT:</p> <ul style="list-style-type: none"> • udział SPK w sprawozdawczo-wyborczym Walnym Zebraniu SOT (21.09.2017) • udział w podsumowaniu sezonu turystycznego 2017 i prezentacja ruchu turystycznego w SPK (28.11.2017) • przekazanie materiałów promocyjnych na rozdawnictwo podczas Pikniku Rowerowego w Suwalsko-Augustowskim Królestwie Rowerowym Green Velo (09.09.2017) i Mistrzostw Europy w kat. Open w narciarstwie wodnym (15-17.09.2017)

			<p>Współpraca z CIT w Suwałkach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przekazanie materiałów promocyjnych z przeznaczeniem na rozdawnictwo podczas Targów Turystyki i Wypoczynku LATO 2017 w Warszawie oraz Targów Turystycznych ADVENTURE 2017 w Wilnie • podczas imprez: Suwałki Blues Festival, Sąsiedzi przy stole - przekazanie materiałów promocyjnych i obecność pracowników SPK na stoiskach promocyjnych <p>Przekazanie materiałów promocyjnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • do Centrum Informacji Turystycznej w Łomży • do Punktu Informacji Turystycznej Wigierskiego Parku Narodowego • do Centrum Informacji Turystycznej w Augustowie • do Punktu Informacji Turystycznej przy Gminnym Ośrodku Kultury w Krzywem • do Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach • Green Velo Beacie Jaśkowskiej w związku z otrzymaniem przez nią certyfikatu MPR Szlaku Rowerowego Green Velo
5. Działalność rekreacyjno-edukacyjna:			
a)	obsługa wypożyczalni sprzętu turystycznego przy siedzibie Parku,	I-XII	W ciągu roku z usług wypożyczalni sprzętu turystycznego przy siedzibie SPK skorzystało 78 osób.
b)	organizacja rajdu narciarskiego dla młodzieży gimnazjalnej (w zależności od warunków śnieżno-pogodowych),	I-III	VII Zimowy Bieg o Puchar Dyrektora SPK odbył się 10.02.2017 r. pod patronatem Starosty Suwalskiego. Współorganizatorem imprezy był Wojewódzki Ośrodek Sportu i Rekreacji "Szelment". Bieg miał formę rajdu narciarskiego na terenie WOSiR "Szelment". Udział wzięło 30 uczniów reprezentujących 3 gimnazja w: Jeleniewie, Przerośli i Wizajnach. Rajd połączony był z "Konkurem wiedzy o Suwalskim Parku Krajobrazowym".
c)	organizacja rajdu rowerowego pn. „Rowerowe Sprzątanie Świata” dla młodzieży gimnazjalnej.	IX-X	6.10.2017 r. zorganizowano VIII rajd rowerowy pn. "Rowerowe Sprzątanie Świata" w ramach obchodów Światowego Dnia bez Samochodu oraz akcji "Sprzątanie Świata-Polska 2017". W akcji wzięło udział 16 gimnazjalistów z Wizajn i Rutki-Tartak. Uczniowie uporządkowali łącznie 25 km tras rowerowych. W ramach rajdu uczniowie mieli możliwość uczestniczenia w rowerowych konkurencjach sprawnościowych i konkursie wiedzy o SPK.
6. Podejmowanie działań mających na celu poprawę funkcjonowania szlaków turystycznych przebiegających przez teren Parku:			
a)	uzupełnienie drogowskazów na szlakach turystycznych i ścieżkach poznawczych Parku.	V-X	Uzupełniono drogowskazy na ścieżce poznawczej "U źródeł Szeszupy".
b)	realizacja zadania "Odnowa ścieżki edukacyjnej „U źródeł Szeszupy” w SPK" (realizacja uzależniona od pozyskanych środków finansowych)	IV-XII	Zrealizowano zadanie "Odnowa ścieżki edukacyjnej „U źródeł Szeszupy”, polegające na remoncie kładki ukazującej źródłiska Szeszupy oraz na odnowieniu oznakowania i tablic edukacyjnych. Zadanie dofinansowane ze środków WFOŚiGW oraz Stowarzyszenia Miłośników SPK (62 tys. zł).

VI. Współpraca z innymi podmiotami w zakresie ochrony Parku			
1.	Współpraca ze Stowarzyszeniem Miłośników SPK "Kraina Hańczy"- pozyskiwanie środków na dodatkową działalność w zakresie ochrony przyrody, edukacji i turystyki.	I-XII	Współpraca ze Stowarzyszeniem Miłośników SPK "Kraina Hańczy": a) pozyskanie dofinansowania i realizacja projektu "Monitoring raków w wybranych jeziorach SPK"
2.	Udział w postępowaniu administracyjnym na etapie tworzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i zmian wprowadzanych w tych	I-XII	Park nie brał udziału w postępowaniach administracyjnych na etapie tworzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i zmian wprowadzonych w tych planach, ponieważ w 2017 roku żadna z gmin z obszaru Parku nie przystąpiła do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
3.	Uzgadnianie lokalizacji oraz opiniowanie projektów decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, projektów architektonicznych dla obiektów budowlanych oraz innych inwestycji pod względem zgodności z treścią aktów prawnych oraz z planem ochrony Parku.	I-XII	Park opiniował projekty decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, projekty architektoniczne dla obiektów budowlanych oraz innych inwestycji pod względem: zgodności z treścią aktów prawnych oraz planem ochrony parku, dostosowania do regionalnych form architektoniczno-budowlanych i zachowania tradycyjnych założeń przestrzennych. Zaopiniowano 20 decyzji o warunkach zabudowy (16 opinii pozytywnych) w tym 7 opinii dotyczących nowej zabudowy siedliskowej, wpłynęło 10 zawiadomień dotyczących różnych postępowań, uczestniczono w 2 wizjach lokalnych.
4.	Współpraca z instytucjami i organizacjami w zakresie ochrony przyrody i środowiska oraz promocji Parku.	I-XII	Park współpracował instytucjami i organizacjami w zakresie ochrony przyrody i środowiska oraz promocji Parku.
5.	Współpraca z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w oparciu o art. 124 §1 ustawy z dn. 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocen oddziaływania na środowisko.	I-XII	Współpraca z RDOŚ realizowana była na podstawie porozumienia z 2012 r. Współpraca objęła, m.in. konsultacje związane z inwestycjami na terenie SPK.
VII. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na działalność statutową Parku			
1.	Przygotowanie wniosku "Tajemnice ssaków leśnych"- edukacja dzieci i młodzieży z terenu SPK i otuliny. Projekt skierowany do WFOŚiGW w Białymstoku.	I	Uzyskano dofinansowanie z WFOŚiGW w Białymstoku i zrealizowano wniosek "Tajemnice ssaków leśnych - edukacja dzieci i młodzieży z terenu SPK i otuliny". Kwota dotacji 41 350,00 zł
2.	Przygotowanie wniosku "VII Edycja Rajdu Narciarskiego o Puchar Dyrektora SPK". Projekt kierowany, we współpracy ze Stowarzyszeniem Miłośników SPK "Kraina Hańczy", do Starostwa Powiatowego w Suwałkach.	I	Starostwo Powiatowe w Suwałkach objęło patronatem i zasponsorowało nagrody dla zwycięzców VII Zimowego Rajdu o Puchar Dyrektora SPK
3.	"Noc Świętojańska w Turtulu" - projekt złożony do Urzędu Miejskiego w Suwałkach w grudniu 2016 r.	I	Przy współpracy ze Stowarzyszeniem Miłośników SPK "Kraina Hańczy" uzyskano dofinansowanie na realizację zadania publicznego pn. "Noc Świętojańska w Turtulu". Kwota dotacji - 3 500,00 zł

4.	"Suwalska turystyczna rodzinka poznaje SPK". Projekt złożony do Urzędu Miejskiego w Suwałkach w grudniu 2016 r. we współpracy ze Stowarzyszeniem MSPK "Kraina Hańczy".	I	Przy współpracy ze Stowarzyszeniem Miłośników SPK "Kraina Hańczy" uzyskano dofinansowanie na realizację zadania publicznego pn. "Suwalska turystyczna rodzinka poznaje SPK". Kwota dotacji - 3 600,00 zł
5.	"Poznaj swoją małą ojczyznę" - wycieczka krajoznawcza dla laureatów konkursu wiedzy o Suwalskim Parku Krajobrazowym. Projekt złożony do Urzędu Miejskiego w Suwałkach w grudniu 2016 r. we współpracy ze Stowarzyszeniem Miłośników SPK "Kraina Hańczy".	I	Przy współpracy ze Stowarzyszeniem Miłośników SPK "Kraina Hańczy" uzyskano dofinansowanie na realizację zadania publicznego pn. "Poznaj swoją małą ojczyznę" - wycieczka krajoznawcza dla laureatów konkursu wiedzy o Suwalskim Parku Krajobrazowym. Kwota dotacji - 2 500,00 zł
6.	"Przygoda z kulturą na Suwalszczyźnie" - organizacja dwóch trzydniowych obozów połączonych z warsztatami i zadaniami animacyjnymi dla dzieci szkół podstawowych (V-VI klasa). Projekt złożony do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego w grudniu 2016 we współpracy ze Stowarzyszeniem Miłośników SPK "Kraina Hańczy"	IV-VII	Nie uzyskano dofinansowania.
7.	Rekonstrukcja budynku młyna wodnego w Turtulu na potrzeby Lokalnego Ośrodka Edukacji Ekologicznej. Przygotowanie dokumentacji architektoniczno-technicznej oraz projektu zagospodarowania Ośrodka. Wniosek kierowany do WFOŚiGW w Białymstoku we współpracy ze Stowarzyszeniem Miłośników SPK "Kraina Hańczy"	II-X	Pozyskano środki w WFOŚiGW w Białymstoku (150 tys. zł) oraz wykonano projekt architektoniczny i projekt wnętrz na potrzeby rekonstrukcja budynku młyna wodnego w Turtulu na Lokalny Ośrodek Edukacji Ekologicznej. Przygotowano również i złożono wniosek o dofinansowanie inwestycji z RPO Województwa Podlaskiego.
8.	Poszerzenie grona odbiorców ścieżki dedukcyjnej „Opowieści Turtula” (wydanie przewodnika). Wniosek kierowany do WFOŚiGW w Białymstoku i Województwa Podlaskiego we współpracy ze Stowarzyszeniem Miłośników SPK "Kraina Hańczy"	V-XII	W celu poszerzenia grona odbiorców ścieżki dedukcyjnej „Opowieści Turtula” wydany został przewodnik w ilości 1,5 tys. egzemplarzy. Wniosek dofinansowany z WFOŚiGW w Białymstoku i Województwa Podlaskiego we współpracy ze Stowarzyszeniem Miłośników SPK "Kraina Hańczy"
9.	Modernizacja oczyszczalni ścieków przy siedzibie SPK w Malesowiźnie-Turtulu. Wniosek kierowany do WFOŚiGW w Białymstoku.	IV-VII	Wniosek nie uzyskał dofinansowania WFOŚiGW w Białymstoku.

	10.	"Odnowa ścieżki edukacyjnej „U źródeł Szeszupy” w SPK" - remont kładki prowadzącej do źródeł Szeszupy, renowacja 7 tablic edukacyjnych, odnowienie oznakowania ścieżki. Projekt złożony do WFOŚiGW we współpracy ze Stowarzyszeniem MSPK "Kraina Hańczy".	IV-XII	Zrealizowano zadanie "Odnowa ścieżki edukacyjnej „U źródeł Szeszupy”, polegające na remoncie kładki ukazującej źródłiska Szeszupy oraz na odnowieniu oznakowania i tablic edukacyjnych. Zadanie dofinansowane ze środków WFOŚiGW oraz Stowarzyszenia Miłośników SPK (62 tys. zł).
VIII. Prace gospodarcze				
	1.	Rozbudowa budynku gospodarczego siedziby SPK na potrzeby pomieszczeń magazynowych.	I-XII	Ze względu na problemy kadrowe firmy, która podpisała umowę na budowę budynku gospodarczego, rozbudowę przesunięto na pierwsze półrocze 2018 roku.
	2.	Remont kładki na ścieżce "U źródeł Szeszupy", renowacja 7 tab. eduk., odnowienie oznakowania	V-VI	Zrealizowano zadanie "Odnowa ścieżki edukacyjnej „U źródeł Szeszupy”, polegające na remoncie kładki ukazującej źródłiska Szeszupy oraz na odnowieniu oznakowania i tablic edukacyjnych. Zadanie dofinansowane ze środków WFOŚiGW oraz Stowarzyszenia Miłośników SPK (62 tys. zł).
IX. Inne				
	1.	Uczestniczenie w szkoleniach, warsztatach i konferencjach dotyczących zakresu pracy Parku.	I-XII	29-31.03.2017, Białowieża: „Rola parków narodowych w rozwoju nauk przyrodniczych oraz znaczenie monitoringu przyrodniczego w zarządzaniu obszarami chronionymi w Polsce” 19.05.2017 r. (Krzywe) - udział w warsztatach turystycznych zorganizowanych przez Wigierski Park Narodowy w ramach projektu pn. Czynna ochrona zagrożonych gatunków i siedlisk na Obszarze NATURA 2000 "Ostoja Wigierska" LIFE 11NAT/PL/000431 11-14.09.2017, Kraków: „8th European Congress of Malacological Societies” 19-21.09.2017 r. (Schodno) - udział w II Ogólnopolskim Szkoleniu Edukatorów "ED-EK na grzybach" organizowanym przez Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych. 27-29.09.2017, Supraśl: Ochrona przyrody w rękach samorządów wojewódzkich 28.10.2017 r. (Krzywe) - udział w warsztatach "Wykorzystanie technik graficznego myślenia i notowania w edukacji przedmiotów przyrodniczych" organizowanych przez Wigierski Park Narodowy.
	2.	Organizacja posiedzenia Rady Parku.	VI	Posiedzenie Rady SPK odbyło się 30.06.2017 r. w Turtulu. Rada zapoznała się i przyjęła sprawozdanie merytoryczne i finansowe SPK za 2016 r., oraz plan pracy na 2017 r. Na spotkaniu została również omówiona koncepcja odbudowy młyna w Turtulu na potrzeby ośrodka muzealno-edukacyjnego.
Poza planem:				
1	współorganizowano finału XLIII Olimpiady Geograficznej			
2	zorganizowano pobyt dwudziestoosobowej grupy dzieci i młodzieży z Suwalskiego Ośrodka Kultury w siedzibie SPK w Turtulu, podczas ferii zimowych.			
3	uczestniczono w pracach komisji konkursowej Powiatowego Konkursu Fotograficznego "Matematyka w przyrodzie naszego regionu"			
4	uczestniczono w ewaluacji zewnętrznej przeprowadzonej przez Kuratorium Oświaty w Białymstoku w Szkole Podstawowej im. Danuty Siedzikówny "Inki" w Jeleniewie.			
5	zaprojektowano serię kolekcjonerskich naklejek Wander Card do zbierania w dzienniku turystycznym Wander Book - przy współpracy z wydawcami Wander Book			